

Lausuntopyyntö: Ympäristönsuojelulain mukainen lupahakemus; Haverön Lohi Oy, Vähä-Maisaaren laitos, Rymättylä, Naantali

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 16.03.2022 § 22

151/11.01.00.06/2022

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Saija Kajala 7.3.2022:

Dnro ESAVI/36360/2021

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Naantalin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa Haverön Lohi Oy:n ympäristönsuojelulain mukaisesta hakemuksesta, joka koskee kalojen kasvattamista ja talvisäilytystä Vähä-Maisaaren laitoksella, Rymättylässä. Lausunto pyydetään 11.3.2022 mennessä. Lisäaikaa lausunnon antamiselle on myönnetty 18.3.2022 asti.

Hakemuksen pääasiallinen sisältö

Haverön Lohi Oy on kasvattanut ja talvisäilyttänyt kalaa yhteisellä vesialueella 529-522-876-4 Naantalin kaupungin Menikkalan kylässä Vähä-Maisaaren eteläpuolella. Toiminnalle on Etelä-Suomen aluehallintoviraston määräaikainen ympäristölupa, antopäivä 14.6.2013, Dnro ESAVI/250/04.08/2011, jota Vaasan hallinto-oikeus vähäisessä määrin muutti 10.2.2015 antamallaan päätöksellä, Dnro 15/0085/3, ja Korkein hallinto-oikeus pysytti 11.3.2016 antamallaan päätöksellä, Dnro 719/1/15. Nykyinen ympäristölupa on voimassa 31.12.2022 saakka. Luvan mukaisesti toiminnassa käytettävä rehu saa sisältää enintään 480 kg fosforia ja 3 600 kg typpeä, sekä talvisäilytyksessä 20 kg fosforia ja 140 kg typpeä. Verkkoaltaiden yhteenlaskettu pinta-ala saa kasvatusta paikalla olla enintään 1 300 m². Talvisäilytyspaikalla saadaan pitää verkkoaltaita 15.10.–15.5. välisenä aikana ja altainen pinta-ala saa siinä olla enintään 300 m².

Yhtiö hakee lupaa toiminnan jatkamiselle. Toiminnassa käytettävä rehu sisältää 480 kg fosforia ja 3 700 kg typpeä sekä talvisäilytyksessä 30 kg fosforia ja 200 kg typpeä. Altainen pinta-ala pysyy samana. Toiminnasta aiheutuva päästö on hakijan tekemän laskelman mukaan noin 280 kg fosforia ja 2 325 kg typpeä vuodessa. Arvioitu vuotuinen kalojen lisäkasvu on noin 50 000 kg ja talvisäilytyksessä on enintään 22 000 kg kalaa.

Laitoksella kasvatetaan kirjolohia teuraskaloiksi, jotka perataan Haverön Lohi Oy:n perkaamossa Nauvon Haverön Sahalahdessa. Laitoksella kasvatettavista kaloista osa siirretään talvisäilytykseen Vähä-Maisaaren eteläpuolelle. Kalat eivät kasva talvisäilytyskautena, joten niihin ei sitoudu ravinteita. Altainen vesitilavuuden tulee olla riittävän suuri, jotta kalojen stressaantuminen vältetään. Näin saavutetaan hyvä hyötysuhde kasvatuksessa ja vähennetään sekä kalankasvatustuloksen että vesistökuormituksen kannalta hyvin haitallisia kalatauteja. Kalat kasvatetaan meressä kelluvissa verkkoaltaissa, joiden tuki- ja kelluntarakenteet ovat metallia ja muovia. Altaat on ankkuroitu paikoilleen ja merkitty merenkulkuviranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti.

Kalojen ruokinnassa käytetään pendel-automaatteja, joilla vältetään ohiruokinta lähes täydellisesti.

Kuolleita kaloja kertyy vuosittain keskimäärin 300 kiloa. Kuolleet kalat kerätään ja kuljetetaan yhtiön perkausyksikköön Sahalahteen, jossa ne kompostoidaan, jonka jälkeen kompostointituotos levitetään maanparannusaineeksi yhtiön osakkeenomistajan maatilan pelloille Haverön saarella.

Hakemuksen mukainen toiminta ei poikkea vuonna 2022 päättyvän luvan tarkoittamasta toiminnasta kuin vähäiseltä osin (160 kg/a) rehun sisältämän typen osalta. Rehun sisältämä fosfori ja typpi sekä alaiden pinta-ala, tilavuus ja vuotuinen lisäkasvu pysyvät em. yhtä muutosta lukuun ottamatta yhtä suurina kuin vanhassa luvassa.

Haverön Lohi Oy hakee lupaa toiminnan jatkamiselle ensisijaisesti siten, että uusi lupa on voimassa kymmenen vuotta lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta lukien ja toissijaisesti siten, että lupa on voimassa vuoden 2032 loppuun saakka.

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja ympäristön kannalta parhaan käytännön soveltamisesta

Hakijan mukaan nyt käytössä oleva ja lupahakemuksen tarkoittama kalojen kasvattaminen verkkoaltaissa on ainoa teknisesti ja taloudellisesti mahdollinen vaihtoehto merialueella. Umpikasseissa tapahtuva kalankasvatus ei ole nykytekniikalla perusteltavissa oleva vaihtoehto, koska se ei ole toteutettavissa teknisesti eikä taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Umpikassit eivät kestä nyt kyseessä olevalla merialueella vuosittain esiintyviä myrskyjä, joten umpikassien käyttö on poissuljettu kasvatusmuoto. Verkkoallaskasvatuksen syrjäyttävää kasvatusmenetelmää ei ole näköpiirissä, koska merikasvatus asettaa omat reunaehdonsa käytettäville menetelmille ja niiden soveltuvuudelle Suomen olosuhteisiin.

Tärkeimpinä kehitystyön kohteina ovat rehujen ominaisuudet ja ruokintamenetelmät, joita kehittämällä ympäristövaikutuksiin voidaan vaikuttaa. Ruokinta hoidetaan huolellisesti ja tarkasti yliannostusta välttäen ja laitoksella käytetään fosforipitoisuudeltaan alhaista kuivarehua ja mahdollinen rehupöly poistetaan ennen käyttöä. Haverön Lohi Oy käyttää kalojen ruokintaan kaikilla laitoksillaan ns. Itämerirehua, jolloin rehun kuormittava kokonaisvaikutus on alimmillaan. Itämerirehun vähäinen kuormitusvaikutus perustuu siihen, että rehun raaka-aineena käytetään pääosin Itämerestä kalastettua kalaa, mikä siten alentaa rehun kuormitusvaikutusta. Lisäksi Itämerirehun pieni rehukerroin mahdollistaa suuremman tuotantomäärän kokonaiskuormituksen silti lisääntymättä verrattuna muihin rehutyyppihin.

Haverön Lohi Oy seuraa kuormitusta vähentävien menetelmien ja rehujen kehitystä. Toimivat ja taloudellisesti käyttökelpoiset parannukset otetaan välittömästi käyttöön. Hakijayhtiön käytössä on nykyisellään paras käyttökelpoinen tekniikka ja siinä sovelletaan parasta käytäntöä.

Toiminnan vaikutukset ympäristöön

Hakijayhtiö katsoo, että lupaehdoja ei tule tiukentaa ja rajata vain periaatteen vuoksi, koska laitoksen toiminnasta ei ole todettu aiheutuvan haittoja ympäristölle ja koska laitoksen sijainti on aikanaan valittu nimenomaan hyvän vedenvaihtuvuuden takia. Hyviin kasvatusolosuhteisiin

tulee myöntää riittävän suuret kasvatusmahdollisuudet, sillä laitosten sijainninhjauksessa tulee huomioida myös hakijoiden toiminnan kannattavuus ja kilpailukyky ulkomaisen tuontikalalan kanssa. Hakijayhtiön käsityksen mukaan laitoksen toiminnasta ei ole haittaa ympäristön käytölle, sillä toiminta ei vaikuta vesistöoloihin, virtaamiin tai vedenkorkeuksiin.

Vaikutusalueen merenpohjien tilassa on tapahtunut paranemista edellisiin tutkimuskertoihin verrattuna, joten edellä todettu ja vesialueen laajuus huomioon ottaen vähäinen kuormitus ei merkittävästi heikennä tilannetta verrattuna laitoksen tuottamaan hyötyyn. Kalastukselle ja kalastolle on laitoksen ympärillä riittävästi vapaata vesitilaa, joten toiminta ei vaikuta niihin millään tavoin. Vesiliikenteen osalta tilanne pysyy muuttumattomana. Virkistyskäytön kannalta etäisyydet ovat riittävät eikä siten erityisiä haitta-vaikutuksia tule toiminnasta aiheutumaan.

Hakijan mukaan Haverön Lohi Oy:n kalankasvatustoiminnasta ei aiheudu vesilain tarkoittamaa veden laadun vahingollista muuttumista, ilmeistä vahinkoa kalakannoille, ympäristön viihtyisyyden melkoista vähentymistä, vaaraa terveydelle tai muuta niihin verrattavaa yksityisen tai yleisen edun loukkausta eikä muutakaan ympäristöluvan tarkoittamaa haittaa tai vahinkoa ympäristölle.

Hankkeen vaikutukset Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa 2022–2027 esitettyihin tavoitteisiin

Kuten vesienhoitosuunnitelman sivulla 55 on todettu, niin alueen kalankasvatuksen tuotantomäärien alenemisen, rehujen ja ruokintamenetelmien kehittymisen ja vesiensuojelutoimien seurauksena on kalankasvatuksesta johtuvan ravinnekuormituksen määrä vähentynyt lähes 70 prosenttia. Vaikka kalankasvatuksen ravinnekuormituksen osuus läntisellä vesienhoitoalueella on kokonaisuudessaan pieni, voi sillä kuitenkin olla paikallisia vaikutuksia. Tämän vuoksi tulee toiminnan aiheuttamien päästöjen määriä suhteessa tuotantomääriin edelleen systemaattisesti vähentää toiminnan edellytyksistä samalla huolehtien.

Suunnitelmassa on todettu, että verkkoallaskasvatuksen ympäristövaikutuksia voidaan edistää parhaan käytännön (BEP) periaatteen mukaisesti. Koska allaskasvatukseen ei ole sovellettavissa vesiensuojelutekniikkaa, ovat nämä toimenpiteet täydentäviä toimenpiteitä. Tärkeimpinä kehitystyön kohteina ovat edelleen rehujen ominaisuudet eli rehun koostumus ja reheroin sekä ruokintamenetelmät, joita kehittämällä ympäristövaikutuksiin voidaan vaikuttaa.

Veden vaihtuvuus ja sekoittuminen ovat laitoksen sijaintipaikalla poikkeuksellisen hyviä, koska virtaukset vaihtavat vettä salmien kautta kahden suuren aukkoveden - Airiston ja Länsiaukon - välillä. Vallitsevat tuulen suunnat ovat etelän ja lännen välillä, mutta myös pohjoisesta tuulee usein. Vedensyvyys kasvatuspaikalla on 25–35 metriä. Edellä kerrotuista seikoista johtuen alue soveltuu hyvän veden vaihtuvuuden vuoksi erityisen hyvin hakemuksen tarkoittamaan kalankasvatustoimintaan, koska kasvatuspaikka sijaitsee laajan aukkoveden reunalla ja vallitsevat tuulet ja merenpinnan korkeusvaihtelut tehostavat veden vaihtuvuutta, sillä alueen kautta kulkevat vesimassat ovat huomattavan suuret ja vesien sekoittuminen siten hyvin tehokasta.

Oheismateriaali: Sijaintikartta

Päätösehdotus	<p>Naantalin kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta päättää todeta lausuntonaan, ettei sillä ole ympäristölupahakemuksesta huomautettavaa.</p> <p>Pöytäkirja tarkistetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.</p>
Kokouskäsitely	<p>Kaupunginhallituksen edustaja Markku Tuuna poistui esteellisenä kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi. Esteellisyyden syy hallintolain 28 §:n 1 momentin 2 kohta, edustusjävi. On hakijayhtiön asiamies.</p>
Päätös	<p>Ympäristöpäällikön päätösehdotus hyväksyttiin.</p> <p>Pöytäkirja tarkistettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.</p>